

Turvategevuse seaduse tõlgendus

Lugupeetud Lauri Läänemets

Käesoleva aasta 1. juulil jõustunud turvategevuse seadus sätestab põhimõtte, et turvatöötaja nõuetele peavad vastama need sisevalvetöötajad, **kes tegutsevad avalikus kohas**. Seaduse seletuskirjas on selgitatud, et õigusaktiga ei soovita keelata siseturvamist ega piirata isikute õigust korraldada oma vara kaitset. Samas on hinnatud, et siseturvamise reguleerimine on teatud ulatuses asjakohane, et **tagada siseturvamise kokkupuutuvate isikute põhiõigused**. Vajadus siseturvamise põhjalikuma regulatsiooni järele tekibki peamiselt siis, kui siseturvatöötajad asuvad tegutsema poolavalikes või avalikes kohtades ja **puutuvad kokku inimestega, kes ei ole ettevõtja või asutuse töötajaskonnast**.

Tartu ülikooli poolt korraldatud siseturvamine piirdub vaid tehnilise vahendiga valvamisega ja teostame seda nii ülikooli avalikus kasutuses olevatel kui ka piiratud ligipääsuga aladel. Ülikoolil on kaks valvekeskust, kuhu jõuavad turvaobjektide valvamiseks kasutatavate tehniliste vahendite (valvekaamerate ja läbipääsusüsteemide) koondinfo. Päevasel ajal on meie õppehoonetes tööl infosekretärid/administraatorid, kelle peamine ülesanne on abistada nii hoones viibivaid töötajaid ja üliõpilasi kui ka külastajaid ning ülikooli lepingupartnereid. Öisel ajal, kui hooned on avalikkusele suletud, viibivad mõnedes ülikooli õppehoonetes öötöötajad, kelle ülesanne on hoonet valvata ja kontrollida valvesüsteemi häireteateid. Kuna sel ajal on hoone suletud, ei tegutse nad avalikus kohas. Ühegi töötaja tööülesanded ülikoolis ei näe ette õigust piirata kolmandate isikute õigusi ja vabadusi, st neil ei ole vaja kasutada turvategevuse seaduses sätestatud turvatöötaja õiguseid. Kui osutub vajalikuks vara kaitsmine või korra tagamine, kasutab ülikool selleks enda turvaettevõtjast lepingupartneri teenuseid. Seega ei hõlma siseturvamine ülikooli poolt korra tagamist ega muid turvategevuse valdkonna tegevusi peale vara valvamist tehnilise vahendiga.

Seoses ülikooli poolt korraldatud siseturvamise kooskõlla viimisega uute nõuetega, on ülikoolil tekkinud turvategevuse seaduse tõlgendamisel mõned küsimused.

Turvategevuse seaduse § 5 lõikega 6 sätestatakse, et turvaettevõtjale või tema töötajale, kes turvab tehnilise vahendiga ja kasutab seda vaid turvaobjekti valvamiseks ning ei viibi füüsiliselt turvaobjektidel, ei kohaldata eelnõu 4. peatükki, mis sisaldab nõudeid turvateenistujale ning tema kohustusi ja õigusi, välja arvatud § 15 lõikes 7 sätestatud keeld turvategevust teostada, kui isiku karistusandmed tahtlikult toime pandud kuriteo kohta ei ole karistusregistrist kustunud.

Õigusakti seletuskirjas on selgitatud, et **selliste tööülesannete puhul, mis ei eelda turvamisel objekti kaitsmist (aktiivseid samme ohu kõrvaldamiseks) ja mille puhul ei ole vaja muu hulgas kohaldada turvatöötajana meetmeid, millega piiratakse muude isikute õigusi (nt isiku kinni pidamine, isiku ja vallasasja kontroll ning ohtlike esemete hoiule võtmine), ei ole vaja**

nõuda, et töötaja peaks vastama turvateenistuja nõuetele (sealhulgas kandma vormiriietust).

Teisisõnu, kui töötaja ülesanne on üksnes jälgida valveseadmestiku pilti, ei pea ta olema turvateenistuja. Kui aga tehnilise vahendi kasutamisega kaasneb ka kaitsetegevus, peab seda ülesannet täitval töötajal olema turvateenistuja kutse ja teda saab käsitada üksnes turvateenistujana.

Ülikool leiab, et seletuskirjas antud selgitused annavad sättele laiemat tõlgendust kui õigusaktis kirjas. Lähtudes eeltoodust palume selgitada:

- 1) Kas kvalifikatsiooninõuete järgimise kriteeriumiks on tehnilise vahendi paiknemine turvaobjektidel või tehnilise vahendiga valvaja tegevus? Teisisõnu, kas näiteks juhul kui valvekeskus asub ühel valvataval turvaobjektidel, peavad seetõttu kõik valvekeskuse töötajad omama vähemalt valvetöötaja kvalifikatsiooni kuigi nende ülesanne on jälgida ainult videovalve ning valve- ja läbipääsusüsteemi infot?
- 2) Kas töötaja, kes tegeleb hoones ainult valvamisega perioodil kui see on avalikkusele suletud, kuid on sunnitud valvesüsteemi häireteate kontrollimiseks väljuma hoonest (st liikuma avalikul alal), peab vastama seetõttu turvatöötaja kvalifikatsiooninõuetele?
- 3) Kas töötaja, kelle ülesanne nii avalikul kui ka piiratud ligipääsuga alal on vaid valvesüsteemide jälgimine ja häireteadete kontroll, peab vastama turvatöötaja kvalifikatsiooninõuetele?

Turvategevuse seaduse § 9 on toodud loetelu tegevustest, mida loetakse siseturvamiseks ja vastavalt § 11 lõikele 5 on siseturvamine teatamiskohustusega tegevus. Õigusakti seletuskirjas on selgitatud, et kuigi siseturvamise eesmärk on võimaldada isikutel ja asutustel valvata ja kaitsta peamiselt enda vara oma vahendite ja struktuuriüksustega, on **siseturvakorraldajal lubatud erandina valvata ja kaitsta tasuta ka teise isiku või asutuse vara**. Oluline on, et seda tehakse tasuta ja see ei kvalifitseeru majandustegevuseks MSÜS-i § 3 lõike 1 mõistes. **Kui sama tehakse tasu eest, on see eelnõu § 1 lõike 2 ja § 5 kohaselt turvategevus, mida tuleb käsitada turvamisena ja millega tegelemiseks peab olema tegevusluba**. Lähtudes MSÜS-ist on eelnõus tasu all mõeldud igasugust majanduslikku eelist, mitte üksnes rahalist hüvitist teenuse osutamise eest. Kui oma ruumide üürimise või rentimise korral valvatakse ja kaitstakse vara, mis kuulub teisele isikule või asutusele, on siseturvakorraldajale loodud võimalus tagada oma ruumide turvalisus oma vahenditega ja osutada suuremate büroo- või kaubandushoonete puhul kompleksteenust.

Ülikoolile jääb arusaamatuks, kuidas on jõutud järeldusele, et § 9 lõike 1 punktis 2 nimetatud tegevus vajaks tegevusluba, kuigi nimetatud punktis ei ole tehtud vahet, kas see toimub tasuta või tasu eest ja § 11 lõike 5 kohaselt kehtib kõigi siseturvamiseks loetavate tegevuste kohta vaid teatamiskohustus. Lähtudes eeltoodust palume selgitada, kas oma ruumide üürimisel üürniku vara tehnilise vahendiga valvamisel, on vajalik tegevusluba või piisab siseturvamise alustamisest teatamisest.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kстина Noormets
kantsler

Kaili Muru-Mölder
+372 737 5118, kaili.muru-molder@ut.ee